

मुद्दा क्र दहा. संचालनालया मार्फत राबविण्यात येणाऱ्या विविध योजना.

नवीन महाविद्यालयांना परवानगी देणे

१. योजनेचे नाव :

नवीन महाविद्यालयांना परवानगी देणे.

२. योजनेचे उद्दिष्टे व स्वरूप:

महाराष्ट्र विद्यापीठ कायदा १९९४ कलम ८२ (१ ते ५) अन्वये विद्यापीठ आपल्या क्षेत्रात उच्च शिक्षणाच्या उपलब्ध सुविधा लक्षात घेऊन उच्च शिक्षणाची गरज आणि अविकसित भागाच्या गरजा लक्षात घेऊन नवीन महाविद्यालयासाठी बृहत आराखडा अॅकेडेमिक कौन्सिल मार्फत तयार करते व व्यवस्थापन समितीच्या शिफारशीने विद्यापीठ त्यास मान्यता देते. दर ५ वर्षांनी हा आराखडा सुधारित करण्यात येतो.

३. योजना लाभार्थी :

उच्च शिक्षणाचा लाभ घेणारे विद्यार्थी

४. योजना मंजूरीसाठी करावयाचा अर्ज:

जी संस्था नवीन महाविद्यालय सुरु करू इच्छिते त्या संस्थेने नवीन महाविद्यालयाच्या परवानगीचा अर्ज संबंधित विद्यापीठाच्या कुलसचिवांकडे विहित नमुन्यात, विहित शुल्कासह ज्या वर्षी महाविद्यालय सुरु करावयाचे त्याच्या पूर्वीच्या वर्षीच्या ऑक्टोबर महिन्याच्या अखेरपर्यंत करावा लागतो विद्यापीठाकडून शिफारस झालेले अर्ज संबंधित विद्यापीठाकडून शासन निर्णय क्र.एनजीसी २०११/(१९३/१०)/मशि-४, दि.३० ऑक्टोबर, २०१० व शासन निर्णय क्र.एनजीसी २०११/(२४०/११)/मशि-४, दि.२५ ऑक्टोबर, २०११ अन्वये शासनाच्या उच्च शिक्षण विभागाकडे सादर केले जातात.

५. अंतिम निर्णय घेण्याचे अधिकार :

विद्यापीठाच्या अभिप्रायानुसार राज्य शासन यथोचित संस्थांना नवीन महाविद्यालय सुरु करण्यास परवानगी देते.

अशासकीय विनाअनुदानित महाविद्यालयांना अनुदान मंजूरीबाबत.

१. योजनेचे नाव:

अशासकीय विनाअनुदानित महाविद्यालयांना अनुदान मंजूर करणे.

२. योजनेचे उद्दिष्ट व स्वरूप:

सुरुवातीस नवीन महाविद्यालयांना विना अनुदान तत्वावर मान्यता देण्यात येते. पहिली तीन वर्षे अशा महाविद्यालयांना कोणतेही अनुदान दिले जात नाही. विनाअनुदानित महाविद्यालयांना तीन वर्षे पूर्ण केल्यानंतर चौथ्या वर्षापासून खालीलप्रमाणे विहित अटी पूर्ण केल्यानंतर टप्पाटप्पाने अनुदान मंजूर करण्यात येते.

- अ) ४ व्या वर्षी मान्य वेतन खर्चाच्या २५./.
- ब) ५ व्या वर्षी मान्य वेतन खर्चाच्या ५०./.
- क) ६ व्या वर्षी मान्य वेतन खर्चाच्या ७५./.
- ड) ७ व्या वर्षी व तदनंतर १००./.

मुलींची महाविद्यालये व आदिवासी उपयोजना विभागातील महाविद्यालये विहित निकष पूर्ण करीत असल्यास ४ थ्या वर्षी १०० टक्के अनुदानावर आणली जातात. नवीन महाविद्यालयांना अनुदान मंजूर करताना विद्याशाखानिहाय पदवी अभ्यासक्रमाच्या पहिल्या वर्षाची विद्यार्थीसंख्या खालीलप्रमाणे आवश्यक आहे.

अ.क्र.	विभाग	विद्यार्थी संख्या	
		प्रवेशित	परिक्षेस बसलेले
१	शहरी	६०	५०
२	आदिवासी	४०	३०
३	ग्रामीण	५०	४०
४	महिला महाविद्यालये	५०	४०

३. योजना लाभार्थी:

शैक्षणिक संस्थेतील शिक्षक व शिक्षकेतर कर्मचारी.

४. योजना मंजूरीसाठी करावयाचा अर्ज :

विभागीय सहसंचालक, उच्च शिक्षण यांचे मार्फत प्रस्ताव, शिक्षण संचालक (उच्च शिक्षण) महाराष्ट्र राज्य, पुणे-१ यांच्याकडे सादर करावा लागतो.

५. अंतिम निर्णय घेण्याचे अधिकार कोणाला आहेत :

शिक्षण संचालक (उच्च शिक्षण) महाराष्ट्र राज्य, पुणे-१ यांना याबाबतच्या अटी व नियमांच्या अधिन राहून अनुदान मंजूर करण्याचे अधिकार आहेत.

नवीन विद्याशाखा, तुकड्या, विषय इत्यादींना अनुदान मंजूर करणे.

१. योजनेचे नाव :

नवीन विद्याशाखा, तुकड्या, विषय इत्यादींना अनुदान मंजूर करणे.

२. योजनेचे उद्दिष्ट व स्वरूप :

शासन आदेश क्रमांक एनजीसी-२०११ (३५६७)/विशी-२ अ, दिनांक ८ ऑगस्ट, १९९१ च्या महाविद्यालयांना नवीन विद्याशाखा, विषय, तुकड्या सुरूवातीस विनाअनुदान तत्वावर मंजूर करण्यात येतात. मान्यता देण्यात आल्यानंतर पहिला ३ वर्षांमध्ये महाविद्यालयांना कोणतेही अनुदान मंजूर करण्यात येत नाही. त्यानंतर खालील सूत्रानुसार अनुदान मंजूर केले जाते.

अ) ४ थ्या वर्षी मान्य वेतन खर्चाच्या २५ टक्के

ब) ५ व्या वर्षी मान्य खर्चाच्या ५० टक्के

क) ६ व्या वर्षी मान्य वेतन खर्चाच्या ७५ टक्के

ड) ७ व्या वर्षी व तदनंतर १०० टक्के

अनुदानित व विनाअनुदानित महिला महाविद्यालये व आदिवासी उपयोजना क्षेत्रातील महाविद्यालयांतील नवीन विद्याशाखा, नवीन विषय, अभ्यासक्रम व जादा तुकड्या यांनाही वरील सूत्रानुसार अनुदान मंजूर केले जाते. शासन परिपत्रक क्रमांक एनजीसी/३५९३/५७४३/विशि-२, दिनांक २४ सप्टेंबर, १९९३ अन्वये प्रत्येक विषयात पदवी स्तरावर सुरूवातीस २४ विद्यार्थी व पदव्युत्तर अभ्यासक्रमासाठी १६ विद्यार्थी आवश्यक आहेत. ग्रामीण भागासाठी १० विद्यार्थी आवश्यक आहेत. सामान्य स्तरावर शिकविल्या जाणा-या विषयासाठी प्रथम वर्षासाठी संबंधित विषय घेणा-या विद्यार्थ्यांची संख्या विचारात घेतली जाते. विशेष स्तरावर (स्पेशल) शिकविल्या जाणा-या विद्यार्थ्यांची पदवी अभ्यासक्रमाच्या तृतीय वर्षाची संख्या विचारात घेतली जाते.

३. योजना लाभार्थी :

शैक्षणिक संस्थेच्या महाविद्यालयातील शिक्षक व शिक्षकेतर कर्मचारी.

४. योजना मंजूरीसाठी करावयाचा अर्ज :

विभागीय सहसंचालक, उच्च शिक्षण यांचेकडे विहित नमुन्यात प्रस्ताव संबंधित महाविद्यालयाने सादर करावयाचा आहे.

५. अंतिम निर्णय घेण्याचे अधिकार कोणास आहेत :

शिक्षण संचालक, उच्च शिक्षण महाराष्ट्र राज्य यांना आहेत.

वसतिगृहे योजना

◆शासकीय आर्थिकदृष्ट्या मागासवर्गीय मुलांची वसतिगृहे:-

१. योजनेचे नाव-आर्थिकदृष्ट्या मागासवर्गीय मुलांची वसतिगृहे
२. योजनेचे उद्दिष्टे:-आर्थिकदृष्ट्या मागासवर्गीय विद्यार्थ्यांना उच्च शिक्षणाची संधी मिळावी या उद्देशाने ही योजना सुरू करण्यात आलेली आहे.
३. योजनेचे स्वरूप:-आर्थिकदृष्ट्या मागासवर्गीय विद्यार्थ्यांना निवासाच्या सोयी,सुविधा उपलब्ध होण्यासाठी शिक्षण विभाग शासन निर्णय क्र.ईबीसी-१६७१/५१७९-एस,दि.३.७.१९७३ व शिक्षण विभाग शासन निर्णय क्र.ईबीसी-१६७१/५१७९-एस,दि.१५.२.१९७४ व शासन निर्णय क्र.शिक्षण सेवा योजन विभाग एमआयएस १०८१/८७०/जीईएन-५, दि.२/९/८२ अन्वये राज्यामध्ये ११ शासकीय आर्थिकदृष्ट्या मागासवर्गीय मुलांचे वसतिगृह (ई.बी.सी) सुरू करण्यास मान्यता देण्यात आलेली आहे. ही वसतिगृहे शासनामार्फत चालविली जातात,या वसतिगृहात विद्यार्थ्यांची कमाल प्रवेश क्षमता १०० आहे व त्यामध्ये शासनाने निश्चित केलेल्या आरक्षणानुसार प्रवेश दिला जातो.प्रवेश घेणा-या विद्यार्थ्यांना कोणतेही शुल्क द्यावे लागत नाही.प्रवेशित विद्यार्थ्यांची निवासाची व भोजनाची सोय मोफत केली जाते. राज्यात ही वसतिगृहे खालील ठिकाणी सुरू आहेत.

अ.क्र.	वसतीगृहाचे नाव	प्रवेश क्षमता
१	मातोश्री शासकीय आर्थिकदृष्ट्या मागासवर्गीय मुलांचे वसतीगृह, मालेगाव, जि. नाशिक	१००
२	मातोश्री शासकीय आर्थिकदृष्ट्या मागासवर्गीय मुलांचे वसतीगृह, शहादा, जि. नंदुरबार	१००
३	मातोश्री शासकीय आर्थिकदृष्ट्या मागासवर्गीय मुलांचे वसतीगृह, यवतमाळ	१००
४	मातोश्री शासकीय आर्थिकदृष्ट्या मागासवर्गीय मुलांचे वसतीगृह,	१००
५	मातोश्री शासकीय आर्थिकदृष्ट्या मागासवर्गीय मुलांचे वसतीगृह, बुधगाव, जि.सांगली	१००
६	मातोश्री शासकीय आर्थिकदृष्ट्या मागासवर्गीय मुलांचे वसतीगृह, कोल्हापूर	१००
७	मातोश्री शासकीय आर्थिकदृष्ट्या मागासवर्गीय मुलांचे वसतीगृह, नांदेड	१००
८	मातोश्री शासकीय आर्थिकदृष्ट्या मागासवर्गीय मुलांचे वसतीगृह, बीड,	१००
९	मातोश्री शासकीय आर्थिकदृष्ट्या मागासवर्गीय मुलांचे वसतीगृह, जव्हार, जि.पालघर	१००
१०	मातोश्री शासकीय आर्थिकदृष्ट्या मागासवर्गीय मुलांचे वसतीगृह, वरोरा, जि. चंद्रपूर	१००
११	मातोश्री शासकीय आर्थिकदृष्ट्या मागासवर्गीय मुलांचे वसतीगृह, वर्धा	१००
	एकूण	११००

४.योजना लाभार्थी:-आर्थिकदृष्ट्या मागासवर्गीय विद्यार्थी.

५.कार्यवाही:- वार्षिक परिक्षांचे निकाल जाहीर झाल्यानंतर नवीन शैक्षणिक वर्ष सुरू होण्यापूर्वी विद्यार्थ्यांनी प्रवेशासाठी वसतिगृह प्रमुखांकडे अर्ज करावयाचे असतात.प्रवेश निश्चित करण्यासाठी गठीत केलेल्या निवड समितीद्वारे प्रवेश दिले जातात.

◆मुंबई येथील शासकीय वसतिगृहे:-

१.योजनेचे नाव-मुंबई येथील शासकीय वसतिगृहे

२.योजनेचे उद्दिष्ट:-मुंबई बाहेरील व विशेषतः ग्रामीण भागातील विद्यार्थ्यांना मुंबई येथील शासकीय महाविद्यालयात शिक्षण घेण्याकरिता वसतिगृहाची सोय उपलब्ध करून देणे.

३.योजनेचे स्वरूप:- महाराष्ट्र शासनाने मुंबई बाहेरून व विशेषतः ग्रामीण भागातून महाविद्यालयीन शिक्षण घेण्यासाठी मुंबईत येणा-या विद्यार्थ्यांची मुंबईत निवासाची सोय होणे कठीण असते आणि म्हणून या विद्यार्थ्यांच्या निवासाच्या सोयीसाठी शासनाने मुंबई येथील शासकीय महाविद्यालये आणि शासकीय संस्था येथील विद्यार्थ्यांसाठी मुंबईमध्ये ३ शासकीय वसतिगृहांची सोय केलेली आहे.सदरच्या ३ वसतिगृहांपैकी ०२ वसतिगृहे मुलींसाठी व १ वसतिगृहे मुलींसाठी आहेत. शासन निर्णय दि.२३.५.२०१६ मधील नियमानुसार वरील वसतिगृहात प्रवेश व सोयी सुविधा उपलब्ध करून दिल्या जातात.

अ.क्र.	वसतिगृहाचे नाव	लाभार्थी	प्रवेश क्षमता
१	सावित्रीबाई फुले महिला छात्रालय, चर्नीरोड, मुंबई	महिलांसाठी	४५०
२	शासनाचे तेलंग स्मारक मुर्लीचे वसतिगृह, सी रोड चर्चगेट, मुंबई	महिलांसाठी	२५०
३	शासकीय मुलांचे वसतिगृह, सी रोड, चर्चगेट मुंबई	मुलांसाठी	३६०

४. योजनेचे लाभार्थी-मुंबई बाहेरील विशेषतः ग्रामीण भागातील विद्यार्थी/विद्यार्थिनी

◆शासकीय महाविद्यालये/संस्था/अध्यापक महाविद्यालये संलग्नित वसतिगृहे:-

१. योजनेचे नाव-शासकीय महाविद्यालये/संस्था/अध्यापक महाविद्यालये संलग्नित वसतिगृहे

२. योजनेचे उद्दिष्टे:-राज्यातील प्रत्येक जिल्ह्यातील विद्यार्थ्यांना शासकीय महाविद्यालयात शिक्षण घेण्याकरिता वसतिगृहाची सोय उपलब्ध करून देणे.

३. योजनेचे स्वरूप:- सदर वसतिगृहे ही शासनाची असून या वसतिगृहांमध्ये शासन निर्णयाप्रमाणे प्रवेश व सोयी सुविधा दिल्या जातात. राज्यात एकूण शासकीय अध्यापक महाविद्यालये-१२, शासकीय संस्था-७ व शासकीय कला, वाणिज्य विज्ञान, विधी महाविद्यालये-८ आहेत. त्यापैकी खालील ठिकाणी मुले व मुलींसाठी वसतिगृहे आहेत.

१. मुलांचे वसतिगृहे:-

अ.क्र.	वसतिगृहाचे नाव	प्रवेश क्षमता
१	शासकीय अध्यापक महाविद्यालय, छत्रपती संभाजीनगर	६०
२	शासकीय ज्ञान विज्ञान महाविद्यालय, छत्रपती संभाजीनगर	१०५
३	शासकीय विज्ञान संस्था छत्रपती संभाजीनगर	६०
४	शासकीय विज्ञान संस्था, नागपूर	१००
५	वसंतराव नाईक शासकीय कला व समाज विज्ञान संस्था, नागपूर	१००
६	शासकीय अध्यापक महाविद्यालय रत्नागिरी जुने/ मुलांचे वसतिगृह	४०
	शासकीय अध्यापक महाविद्यालय रत्नागिरी नवीन मुलांचे वसतिगृह	५०
७	शासकीय अध्यापक महाविद्यालय, पनवेल	२५
८	शासकीय अध्यापक महाविद्यालय, अकोला	४२
९	शासकीय अध्यापक महाविद्यालय, यवतमाळ	८०

१०	शासकीय अध्यापक महाविद्यालय, बुलढाणा	३०
११.	शासकीय अध्यापक महाविद्यालय, अंबाजोगाई, जि. बीड	२०
१२	शासकीय विदर्भ ज्ञान विज्ञान संस्था, पुर्व मुलांचे वसतिगृह, अमरावती	१००
१३	शासकीय विदर्भ ज्ञान विज्ञान संस्था, पश्चिम मुलांचे वसतिगृह, अमरावती	१००
१४	राजाराम महाविद्यालय, कोल्हापूर	८४
१५	इस्माईल युसूफ मुलांचे वसतीगृह, जोगश्वरी, मुंबई	१४०
	एकूण	११३६

२. मुलींचे वसतिगृहे:-

अ.क्र.	वसतिगृहाचे नाव	प्रवेश क्षमता
१	शासकीय अध्यापक महाविद्यालय, छत्रपती संभाजीनगर	१८
२	शासकीय ज्ञान विज्ञान महाविद्यालय, छत्रपती संभाजीनगर	६०
३	शासकीय विज्ञान संस्था छत्रपती संभाजीनगर	६०
४	शासकीय विज्ञान संस्था, नागपूर	१५०
५	वसंतराव नाईक शासकीय कला व समाज विज्ञान संस्था, नागपूर	१००
६	शासकीय अध्यापक महाविद्यालय, नवीन मुलींचे रत्नागिरी	५०
७	शासकीय अध्यापक महाविद्यालय, पनवेल	१५
८	शासकीय अध्यापक महाविद्यालय, अकोला	४२
९	शासकीय अध्यापक महाविद्यालय, यवतमाळ	८०
१०	शासकीय अध्यापक महाविद्यालय भंडारा	५०
११	शासकीय विदर्भ ज्ञान विज्ञान संस्था, नवीन मुलींचे वसतिगृह, अमरावती	१००
१२	शासकीय विदर्भ ज्ञान विज्ञान संस्था, जुने मुलींचे वसतिगृह, अमरावती	६०
१३	राजाराम महाविद्यालय, कोल्हापूर	४५
	एकूण	८३०

◆ विभागीय सहसंचालक यांच्या मुख्यालयी मुलींची नवीन वसतिगृहे सुरु करण्याची योजना

उच्च व तंत्रशिक्षण विभाग शासन निर्णय क्रमांक वसति-२०१०/प्र.क्र.२२८/१०मशि-२ दिनांक २० एप्रिल २०१३ अन्वये राज्यामध्ये मुलींचा उच्च शिक्षणात सहभाग वाढविणे, मुलींची आश्वासित व सुरक्षित निवासाची सोय उच्च शिक्षणाच्या चांगल्या संस्था जेथे स्थित आहेत तेथे व्हावी म्हणून राज्यात ९ ठिकाणी १७७० प्रवेश क्षमतेची नवीन वसतिगृहे बांधण्यास व सध्या कार्यरत असलेल्या ५ वसतिगृहांमध्ये ४३० प्रवेश क्षमता आहे. त्यामध्ये ४८० वाढीव प्रवेश क्षमतेसह विस्तार करण्यास याद्वारे शासनाने मान्यता दिली आहे. सदर वसतिगृहांची सद्यस्थिती खालील प्रमाणे आहे.

अक्र	वसतिगृहाचे ठिकाण	प्रवेश क्षमता	अंदाजे खर्च (रूपये कोटी)	सद्यस्थिती
१.	मुंबई (ईस्माईल युसूफ महाविद्यालय मुंबई)	३२०	१३.५०	वसतिगृहाचे बांधकाम सुरु झालेले नाही.मुलींच्या वसतिगृहाचा प्रस्ताव मंत्रालयातील अल्पसंख्यांक विभाग दिल्ली येथे जनविकास कार्यक्रम निधी उपलब्धतेसाठी पाठविण्यात आलेला आहे.अदयाप निधी प्राप्त झालेला नाही.
२.	पूणे (डेक्कन कॉलेज अभिमत विद्यापीठ)	५००	१८.००	विभागीय सहसंचालक, उच्च शिक्षण पुणे यांच्या स्तरावर जागा मिळवून घेण्याबाबतची कार्यवाही सुरु आहे.
३.	औरंगाबाद (अध्यापक महाविद्यालय)	२००	५.८२ (ज्ञान विज्ञान महाविद्यालयातील वसतिगृहाच्या विस्तारीकरणाच्या खर्चासह)	विभागीय सहसंचालक, कार्यालय औरंगाबाद यांच्या स्तरावरून वसतीगृहासाठी जागा मिळण्याबाबत कार्यवाही सुरु आहे.
४.	जळगाव (शासकीय तंत्राकितन)	१००	३.५०	वसतिगृहाचे बांधकाम पूर्ण झालेले नाही. शासकीय तंत्र निकेतन, जळगाव यांचेकडे मुलींच्या वसतिगृहासाठी जागा देण्याचे नाकारले आहे. तथापि विभागीय सहसंचालक, जळगाव यांनी मा. जिल्हाधिकारी जळगाव यांच्याकडे जागा मिळणेसाठी प्रस्ताव सादर केलेला असून पाठपुरावा सुरु आहे.
५.	नांदेड (नांदेड विद्यापीठ परिसर)	१००	३.००	सद्यस्थितीत वसतिगृह इमारतीचे बांधकाम सुरु आहे.

६.	सोलापूर (महिला औद्योगिक प्रशिक्षण संस्था परिसर)	१००	४.००	मा.जिल्हाधिकारी सोलापूर यांचेकडे जागा उपलब्ध करून देण्याबाबत वारंवार पाठपुरावा सहसंचालक सोलापूर यांचेमार्फत सुरु आहे. मा. जिल्हाधिकारी सोलापूर यांनी त्यांचे पत्र क्र.२०१३ महसुल शाखा /कार्या-३/नभु-१/प्र.क्र.६३/आरआर-८०/ दिनांक. १३.०१.२०१४ अन्वये मा.आयुक्त, पुणे विभाग, पुणे रेल्वे लाईन वार्ड सिटी सर्व्हे न.८३८८/४ अ (आयटिआयच्या शेजारी) येथे जागा देण्याबाबत शिफारस केली आहे.मा. विभागीय आयुक्त, पुणे विभाग, पुणे यांनी त्यांच्या दिनांक १३.०३.२०१४ नुसार अपर मुख्य सचिव, महसुल व वन विभाग (ज-५) मंत्रालय, मुंबई यांना प्रस्ताव सादर केलेला आहे.मुर्लीच्या वसतिगृहासाठी आज अखेर जागा उपलब्ध न झाल्याने वसतिगृह बांधकामाच्या अनुषंगाने पुढील कार्यवाही होवू शकलेली नाही.जागा उपलब्ध होताच पुढील कार्यवाही करणेत येणार आहे.
७.	पनवेल (अध्यापक महाविद्यालय परिसर)	३००	७.५०	प्रशासकीय मान्यतेस्तव शासनास प्रस्ताव सादर केलेला आहे.
८.	गडचिरोली (शासकीय ज्ञान विज्ञान महाविद्यालय)	५०	२.२१	वसतिगृह डिसेंबर २०१९ मध्ये महाविद्यालयास हस्तांतरित करण्यात आले आहे. सदरस्थितीत लेखाशिर्ष निर्मिती,निधी उपलब्धता व मनुष्यबळ उपलब्ध नसल्याने वसतिगृह अदयापही सुरु झालेले नाही.
९.	जालना ऐवजी (अंबड)	१००	३.००	वसतिगृहाचे बांधकाम पूर्ण झालेले असून वसतिगृह सुरु करण्याची कार्यवाही सुरु आहे.

◆ स्व.यशवंतराव चव्हाण जन्मशताब्दी महोत्सव योजनेअंतर्गत मुलींचे वसतिगृह योजना

सामान्य प्रशासन विभाग शासन निर्णय क्र वसती-२०१३/ प्र.क्र २९/१३/मशि-२ दि.१५.०३.२०१३ अन्वये स्व.यशवंतराव चव्हाण जन्मशताब्दी महोत्सव योजनेअंतर्गत जिल्हाधिकारी छत्रपतीसंभाजीनगर,नाशिक,नागपूर,आणि कराड,जि.सातारा येथे आर्थिकदृष्ट्या दुर्बल घटकातील मुलींसाठी २०० प्रवेश क्षमतेचे प्रत्येकी १ वसतिगृह (प्रत्येक वसतिगृह बांधकामासाठी रू.५.०० कोटी व फर्निशिंगसाठी रू.१.०० कोटी) बांधण्यासाठी एकूण रू.२३,५१,७५,९९१/- इतकी तरतूद खर्च करण्यास शासन मान्यता देण्यात आलेली आहे. सदर वसतिगृहांची सद्यस्थिती खालील प्रमाणे आहे.

अ.क्र	वसतिगृहाचा प्रकार	एकूण वसतिगृह संख्या	वसतिगृहाचे नाव/ठिकाण	सदयस्थिती
१	स्व.यशवंतराव चव्हाण जन्मशताब्दी मुलींचे वसतिगृह	३	सातारा (कराड)	सदर वसतिगृह बांधकाम व फर्निशिंगचे काम पूर्ण झालेले आहे.सार्वजनिक बांधकाम विभागाने काम पूर्ण करून दि.२५.७.२०१९ रोजी इमारत शासकीय औद्योगिक प्रशिक्षण संस्था, कराड यांच्याकडे हस्तांतरित केली आहे.मुलींना वसतिगृहामध्ये प्रवेश दिलेला आहे.
			नाशिक	वसतिगृहाचे बांधकाम दि.३०.६.२०१५ रोजी पूर्ण झालेले आहे.वसतिगृह बांधकामासाठी एकूण रू.४८८.६६ लक्ष इतका खर्च झालेला आहे. सोबत उपयोगिता प्रमाणपत्र सादर केलेले आहे.उच्च व तंत्रशिक्षण विभाग शासन निर्णय दि.१८.१०.२०२२ अन्वये सदर वसतिगृह सारथी व महाज्योती या महामंडळामार्फत सुरू करण्यास मान्यता देण्यात आलेली आहे. वसतिगृह सारथी व महाज्योती संस्थांना हस्तांतरित करणेत आले असून शैक्षणिक वर्ष २०२४-२५ पासून वसतिगृह सुरू करण्यात आलेले आहे.
			नागपूर	वसतिगृहाच्या इमारतीचे बांधकाम पूर्ण झाले आहे.जिल्हाधिकारी, कार्यालयाचे आदेश क्र.१७२/२०१८/१०.५.२०१८ नुसार आय.आय.एम. नागपूर यांना पहिला मजला २० खोली आणि दुस-या मजल्याचे १६ खोली विद्यार्थ्यांकरिता देण्यात आले होते. सदर भारतीय प्रबंध संस्थान,नागपूर यांचे पत्र IIMN/CAO/२०२२-२३/२३ दि.६.१०.२०२२ नुसार सदर खोल्या रिकाम्या करण्यात आलेल्या आहेत. त्यामुळे सदर स्व.यशवंतराव चव्हाण जन्मशताब्दी महोत्सव अंतर्गत आर्थिकदृष्ट्या दुर्बल घटकातील २०० मुलींचे वसतिगृह योजनेअंतर्गत वसतिगृहाचा ताबा

				सुव्यवस्थेतील सहसंचालक कार्यालयाकडे हस्तांतरित करण्याची कार्यवाहीबाबत सार्वजनिक बांधकाम विभाग,नागपूर यांना दि.१५.१२.२०२२ च्या पत्रान्वये कळविण्यात आलेले आहे. परंतु अदयापर्यंत ताबा देण्याची कार्यवाही झालेली नाही.
	छत्रपती संभाजीनगर			सदर वसतिगृह इमारतीचे बांधकाम विदुयतीकरण व अंतर्गत फर्निचरसह पूर्ण झालेले आहे. व सदरील वसतिगृह मा.संचालक,विद्यार्थी कल्याण विभाग, डॉ.बाबासाहेब आंबेडकर मराठवाडा विद्यापीठ, औरंगाबाद यांना हस्तांतरित करण्यात आलेले आहे.

◆स्व. वसंतराव नाईक जन्म शताब्दी वर्ष जन्मशताब्दी वर्षानिमित्ताने राबवायच्या योजना.

सामान्य प्रशासन शासन निर्णय, शताब्दी -२०१३/प्र.क्र.३१८/२९-अ/दिनांक.२५ नोव्हेंबर, २०१३ माजी मुख्यमंत्री स्व. वसंतराव नाईक यांच्या जन्मशताब्दी वर्ष योजनेंतर्गत वसंतराव नाईक शासकीय कला व समाज विज्ञान संस्था, नागपूर या महाविद्यालयाच्या आवारामध्ये २०० प्रवेशकमतेसह मुर्लीचे नवीन वसतीगृह बांधण्यास मंजूरी देण्यात आलेली आहे. सदर कामाची सद्यस्थिती खालीलप्रमाणे आहे.

अ.क्र	जिल्हा	स्व वसंतराव नाईक जन्मशताब्दी वर्ष योजनेंतर्गत हाती घेण्यात आलेल्या कामांचा आढावा			
		कामांचा तपशिल	मंजुर निधी	ठिकाण	सद्यस्थिती
१	नागपूर	वसंतराव नाईक शासकीय कला व समाज विज्ञान संस्था, नागपूर येथे मुर्लीचे नवीन वसतिगृह बांधणे बाबत.	रु.२.०० कोटी	नागपूर	या वसतीगृहाचे बांधकाम सुरु आहे.
२	नागपूर	वसंतराव नाईक शासकीय कला व समाज विज्ञान संस्था नागपूर येथील मुलांच्या व मुर्लीच्या जुन्या वसतिगृहाच्या नुतणीकरण व सौदर्यीकरण करणे.	रु.७.९० कोटी	नागपूर	सदरचे काम पुर्ण झालेले आहे.

◆ अखिल भारतीय नागरी सेवापूर्व प्रशिक्षण केंद्र (प्रि.आय.ए.एस.ट्रेनिंग सेंटर)

१. योजनेचे नाव:- भारतीय प्रशासकीय सेवापूर्व प्रशिक्षण केंद्र
२. योजनेची उद्दिष्ट्ये:-अखिल भारतीय प्रशासकीय सेवामध्ये महाराष्ट्रातील विद्यार्थ्यांचे प्रमाण वाढविण्याकरिता केंद्रीय लोकसेवा आयोगामार्फत घेण्यात येणा-या नागरी सेवापूर्व परीक्षा,मुख्य परीक्षा व मुलाखतीसाठी महाराष्ट्रातील होतकरू विद्यार्थ्यांना प्रोत्साहन व प्रशिक्षण मिळावे यासाठी महाराष्ट्रात प्रथमतः१९७६ मध्ये मुंबई येथे राज्य व्यवसाय शिक्षण संस्था स्थापन करण्यात आलेली आहे.त्याच धर्तीवर शासन निर्णय आय.ए.एस.१०८४/२८६०७/(६१/८४) विशि-१,दि.३०.९.१९८५ नुसार नागपूर,छत्रपती संभाजीनगर व कोल्हापूर तसेच शासन निर्णय क्र.आय.ए.एस-२००९/प्र.क्र.३५/०९/मशि-२ दि.१७.६.२०१३ अन्वये नाशिक व अमरावती येथे भारतीय प्रशासकीय सेवापूर्व प्रशिक्षण केंद्रे सुरू करण्यात आलेली आहेत.
३. योजनेचे स्वरूप:-महाराष्ट्र शासनाच्या उच्च व तंत्रशिक्षण विभागामार्फत सदरील केंद्रांचे कामकाज चालते.राज्यभरामध्ये राज्य प्रशासकीय व्यवसाय शिक्षण संस्था,मुंबई व भारतीय प्रशासकीय सेवापूर्व प्रशिक्षण केंद्रे नाशिक,कोल्हापूर,छत्रपती संभाजीनगर,अमरावती व नागपूर अशी एकूण सहा प्रशिक्षण केंद्रे कार्यरत आहेत.सदर केंद्रांची प्रवेश क्षमता खालीलप्रमाणे आहे.

अ.क्र.	प्रशिक्षण केंद्राचे नाव	केंद्रातील मुळ प्रवेश क्षमता	बाटी अनुदानित	अल्पसंख्यांक अनुदानित	एकूण प्रवेश क्षमता
१	राज्य प्रशासकीय व्यवसाय शिक्षण संस्था,मुंबई	१००	१०	१०	१२०
२	भारतीय प्रशासकीय सेवापूर्व प्रशिक्षण केंद्र,नागपूर	१००	१०	१०	१२०
३	भारतीय प्रशासकीय सेवापूर्व प्रशिक्षण केंद्र,छत्रपती संभाजीनगर	६०	००	१०	७०
४	भारतीय प्रशासकीय सेवापूर्व प्रशिक्षण केंद्र,कोल्हापूर	६०	००	१०	७०
५	भारतीय प्रशासकीय सेवापूर्व प्रशिक्षण केंद्र,नाशिक	६०	००	००	६०
६	भारतीय प्रशासकीय सेवापूर्व प्रशिक्षण केंद्र,अमरावती	६०	००	००	६०

४.योजना लाभार्थी:- वर नमुद केल्यानुसार प्रत्येक केंद्रात १०० किंवा ६० पदवीधर विद्यार्थी,बाटी कोटयातून १० व अल्पसंख्यांक कोटयातून १०

५.कार्यवाही:- शासन निर्णय क्रमांक प्रीआय/५४१९/प्र.क्र.२४०/मशि-२ दि.१.११.२०२२ अन्वये राज्य प्रशासकीय व्यवसाय शिक्षण संस्था,मुंबई व सर्व भारतीय प्रशासकीय सेवापूर्व प्रशिक्षण केंद्रे,नागपूर,कोल्हापूर,छत्रपती संभाजीनगर,नाशिक व अमरावती तसेच महाराष्ट्र शासनाच्या इतर विभागांतर्गत यशवंतराव चव्हाण विकास प्रशासन प्रबोधिनी (यशदा) संचलित डॉ.आंबेडकर स्पर्धा परिक्षा मार्गदर्शन केंद्र,पुणे,डॉ.बाबासाहेब आंबेडकर संशोधन आणि प्रशिक्षण संस्था,(बाटी) पुणे,पिंपरी चिंचवड महानगरपालिका संचलित सावित्रीबाई फुले अकॅडमी,पुणे,अंबरनाथ नगरपालिकेचे स्पर्धा परिक्षा केंद्र अंबरनाथ,ठाणे महानगरपालिका संचलित चिंतामणराव देशमुख प्रशासकीय संस्था,ठाणे ई.केंद्रांची एकत्रित सामाईक प्रवेश परिक्षा घेण्यात येते.परीक्षा उत्तीर्ण झालेल्या विद्यार्थ्यांमधून गुणवत्तेच्या व शासनाने विहित केलेल्या आरक्षणाच्या आधारे विद्यार्थ्यांनी दिलेल्या विकल्पानुसार संबंधित केंद्रामध्ये पूर्व परीक्षेच्या प्रशिक्षणाकरिता प्रवेश देण्यात येतो.प्रशिक्षण कालावधीचे सत्र साधारणतः माहे डिसेंबर/जानेवारी ते मे असे असते.केंद्रीय लोकसेवा आयोगाची पूर्व परिक्षा उत्तीर्ण होणा-या विद्यार्थ्यांना मुख्य परीक्षेच्या प्रशिक्षणासाठी प्रवेश दिला जातो.मुख्य परीक्षा उत्तीर्ण झालेल्या विद्यार्थ्यांना मुलाखतीसाठी अर्थसहाय्य उपलब्ध करून दिले जाते.

◆प्रियदर्शिनी मुलींची वसतिगृहे:-

१.योजनेचे नाव:-प्रियदर्शिनी मुलींचे वसतिगृह योजना

२.योजनेचे उद्दिष्ट:-मुलींच्या उच्च शिक्षणाला प्रोत्साहन देण्याच्या दृष्टीने प्रत्येक तालुक्याच्या ठिकाणी मुलींची वसतिगृहे सुरू करणे.

३.योजनेचे स्वरूप:- भारताच्या माजी पंतप्रधान स्व.इंदिरा गांधी यांच्या स्मरणार्थ इ.स.२००० सालापर्यंत राज्यातील प्रत्येक तालुक्याच्या ठिकाणी ५० ते १०० मुलींची सोय असलेली प्रियदर्शिनी वसतिगृहे सुरू करण्याचा धारणात्मक निर्णय शासनाने घेतलेला आहे.त्यानुसार उच्च व तंत्रशिक्षण आणि सेवायोजन विभाग क्रमांक. टीडब्ल्यु/१०९०/१५६३३३/(४१) विशि-५ दि.१८.९.१९९० व शासन निर्णय क्र.टीडब्ल्युएच-१०९४/मशि-४ दि.३१.७.१९९५ मधील तरतुदीनुसार राज्यातील २१ स्वयंसेवी संस्थांना प्रियदर्शिनी वसतिगृहे सुरू करण्यास मान्यता दिलेली आहे.

सदरची वसतिगृहे ही सेवाभावी संस्थांना चालविण्यासाठी दिली जातात.उच्च माध्यमिक ते पदवी स्तरावरील व तंत्रशिक्षणामधील अभ्यासक्रम शिकणा-या विद्यार्थीनींना वसतिगृहात प्रवेश दिला जातो.प्रत्येक वसतिगृहात जास्तीत जास्त ५० विद्यार्थीनींना प्रवेश दिला जातो.विद्यार्थीनीस वसतिगृहात निवासाकरिता कोणतेही शुल्क आकारले जात नाही.शासन निर्णय,उच्च व तंत्रशिक्षण विभाग क्रमांक वसति-२०१०/प्र.क्र.३०५/१०/मशि-२ दि.५.७.२०१३ अन्वये वसतिगृहात राहणा-या विद्यार्थीनींना शासनाकडून देण्यात येणा-या परिरक्षण (परिपोषण) दरमहा भत्यात व अधीक्षकेच्या मानधनात वाढ करण्यात आलेली आहे.प्रत्येक विद्यार्थीनींना दरमहा रूपये ९०० (शैक्षणिक वर्षातील १० महिन्यांकरिता) व वसतिगृह अधीक्षकेस रूपये ४५०० इतके मानधन देण्यात येते.

उच्च शिक्षण संचालनालयाच्या अधिनस्त राज्यात विविध २१ ठिकाणी प्रियदर्शिनी मुलींचे वसतिगृह सुरू करण्यात आलेले आहेत.त्यापैकी १५ सुरू आहेत.राज्यात ही वसतिगृहे खालील ठिकाणी सुरू आहेत.

अ.क्र	वसतिगृहाचे नाव	प्रवेशक्षमता
१	प्रियदर्शिनी मुलींचे वसतिगृह, शिरपुर, ता. शिरपुर, जि.धुळे.	५०

२	प्रियदर्शिनी मुलींचे वसतीगृह, डॉ.बाबासाहेब आंबेडकर मराठवाडा विद्यापीठ, औरंगाबाद.	५०
३	प्रियदर्शिनी मुलींचे वसतीगृह, उस्मानाबाद, ता. जि.उस्मानाबाद.	५०
४	प्रियदर्शिनी मुलींचे वसतीगृह, आष्टी, ता.आष्टी, जि.बीड.	५०
५	प्रियदर्शिनी मुलींचे वसतीगृह, कन्नड, ता.कन्नड, जि.औरंगाबाद.	५०
६	प्रियदर्शिनी मुलींचे वसतीगृह, भोकरदन, ता.भोकरदन, जि.जालना.	५०
७	प्रियदर्शिनी मुलींचे वसतीगृह, वेंगुर्ला, ता.वेंगुर्ला, जि. सिंधुदुर्ग.	५०
८	प्रियदर्शिनी मुलींचे वसतीगृह, नांदेड, ता.जि.नांदेड	५०
९	प्रियदर्शिनी मुलींचे वसतीगृह, किनवट, ता.किनवट, जि.नांदेड.	१००
१०	प्रियदर्शिनी मुलींचे वसतीगृह, वसंतनगर कोटग्याळ, ता.मुखेड, जि.नांदेड.	५०
११	प्रियदर्शिनी मुलींचे वसतीगृह, चव्हाणवाडी, ता.मुखेड, जि.नांदेड.	५०
१२	प्रियदर्शिनी मुलींचे वसतीगृह, अमहदपुर, ता.अहमदपुर, जि.लातूर.	५०
१३	प्रियदर्शिनी मुलींचे वसतीगृह, पुसद, ता. पुसद, जि.यवतमाळ	५०
१४	प्रियदर्शिनी मुलींचे वसतीगृह, घांटजी, ता.घांटजी, जि.यवतमाळ.	१००
१५	प्रियदर्शिनी मुलींचे वसतीगृह, नेरपरसोपंत, ता.नेरपरसोपंत, जि. यवतमाळ.	५०
	एकुण	८५०

४.योजना लाभार्थी:- संबंधित तालुक्यातील रहिवासी ५० विद्यार्थीनी

५.योजना मंजूरीसाठी करावयाचा अर्ज:- नवीन वसतिगृह सुरू करण्यासाठी संबंधित सेवाभावी संस्थांनी आवश्यक त्या कागदपत्रासह परिपूर्ण अर्ज प्रत्येक वर्षी विभागीय सहसंचालकांमार्फत शिक्षण संचालनालय (उच्च शिक्षण),महाराष्ट्र राज्य,पुणे १६ या कार्यालयाकडे पाठवावयाचे आहेत.

६.अंतिम निर्णय घेण्याचे अधिकार:-सेवाभावी संस्थांना ५० मुलींसाठी वसतिगृह सुरू करण्यासाठी मान्यता देण्याचे अंतिम अधिकार शासनाकडे आहेत.